

världen & vi

EN TIDNING AV OCH FÖR ELEVER MED SVENSKA SOM ANDRASPRÅK, NR 2 SEPT 2020

ETT NYTT LIV I SVERIGE

Berättelser om att hitta sin väg i ett nytt land

Innehållet i Världen&vi planeras och produceras av elever på ABF Vux som läser sfi och svenska som andraspråk. Planeringen inför varje nytt nummer börjar med ett öppet samtal, där alla i redaktionen lyfter ämnen de tycker är viktiga. Denna gång kom det att handla mycket om att skapa ett nytt liv i Sverige.

För de flesta är det en stor utmaning att lämna sitt tidigare sammanhang och bygga upp ett nytt liv i ett nytt land. Det kan innebära stora svårigheter, men också många nya möjligheter.

I detta nummer berättar bland annat Raheleh, Shadi, Heba och Hamuri om hur det varit för dem. Dessutom delar många personer med sig av bilder och tankar om saker de lagt märke till i Sverige – som de tycker är bra eller dåliga, eller bara konstiga. Det handlar om allt från hälsningsfraser och familjerelationer till inbrottsskydd och alkoholförsäljning.

FATIMA GRÖNBLD
CHEFREDAKTÖR

REDAKTIONEN Världen & Vi 2020

Världen&vi görs av elever som studerar sfi eller svenska som andraspråk inom ABF Vux. Vill du skriva eller fotografera för tidningen? Kontakta chefredaktör fatima.gronblad@abfvux.se

FATIMA GRÖNBLD - CHEFREDAKTÖR
fatima.gronblad@abfvux.se

FREDRIK HARSTAD - REDAKTÖR
fredrik.harstad@abfvux.se

TIINA PETERSSON - FORMGIVNING
tiinapetersson@abfvux.se

REDAKTION
TASIANNA ERIKSSON
HAMURI KWIZERA
KLOUD AL REFAI
AWET BRHANE

LILIAN OGBODO
ALLY KIWAMBE
PANEE PIMPILA
RAHELEH ZAKER
ROBLE MOHAMMED ALI
PHRA TARA NANTAPULSAB
SIMEON ADEBAYO
ABDALKARIM ALMOHAMAD

TRYCK

Dardedze holografija,
Riga, Lettland

OMSLAGSBILD

Raheleh Zaker

BILDER

Unsplash: Oscar Nord s.13,
Jonathan Brinkfors s.8-9, Alex Boyd s.10
Parker Johnson s.17

ISSN

2001-5585

UTGIVARE

ABF Vuxenutbildning

RAHELEH MED ETT AV SINA KONSTVERK – EN MÅLAD JACKA.

Mitt nya liv i Sverige

Att komma till Sverige utan att kunna prata svenska och göra sig förstådd kan vara svårt. Raheleh berättar om sina första månader.

Mitt namn är Raheleh och jag är 38 år. Jag kom till Sverige från Iran för två år sedan och bor i Göteborg med min man. Jag är konstnär, jag målar tavlor, jag målar på kläder och gör blomsterarrangemang.

Under de första månaderna var allt väldigt roligt och intressant för mig. Även om vädret var svårt var himlen över staden fin och annorlunda för mig. Det var vackert och det kändes bra.

Det tog mig lång tid att få börja i skolan. Det gjorde mig ledsen. Jag ville göra något i Sverige för jag ville komma in i det svenska samhället. Men jag kunde inte träna och tala svenska och jag kunde inte kommunicera på något språk. Jag var på dåligt humör, jag tänkte att det inte fanns någon plats att visa min konst och mitt arbete här i Sverige, allt går väldigt långsamt. Det är väldigt dåligt!

Men när jag går i staden ser jag många vackra historiska byggnader. Det finns många skogar och sjöar, och det finns lugn och ro. Sverige är rent, med tysta människor, vackra hus och vacker natur.

En annan sak som är annorlunda här är vården, man måste vänta länge för att få en läkartid. Det är mycket svårt. Jag tror att det finns för få läkare och sjuksköterskor i Sverige. Det är kanske orsaken till de långa väntetiderna. I Iran kan du gå till läkaren när du vill och de kommer att behandla dig omedelbart. Men i Sverige måste du vänta veckor eller månader, till och med om du behöver en operation.

Det finns bra och dåliga saker när man är ny i Sverige. Jag planerar att ha en konstutställning och jag vill bli lärare i konst och persiska i framtiden. Jag hoppas att jag kommer att trivas i mitt nya land!

RAHELEH ZAKER, ANGERED

Min bild av Sverige

NYA ORD

TALANG

Egenskap som gör det lätt att lära sig något, till exempel inom konst och idrott.

ENGAGERA SIG

Att hjälpa till, intressera sig för något.

Fotbollen hjälper barnen att utvecklas

Jag tog bilden vid en fotbollsmatch. Den visar min son, hans lag och deras tränare.

Jag gillar bilden, eftersom den visar hur samhället hjälper barn att utveckla sina talanger, även utanför den vanliga sko-

lan. Det gör mig glad att se hur tränarna engagerar sig på sin fritid, och hur föräldrarna uppmuntrar barnen genom att gå och se dem spela.

SIMEON ADEBAYO, ANGERED

Konstig trafikskylt

Det var första gången i mitt liv jag såg denna varningsskylt. Jag blev förvånad och undrar varför? Gillar människor i det här landet att köra ner i havet? Jag tycker att skylten var rolig.

PANNEE PIMPILA, ODINSSKOLAN

VAD ÄR DIN BILD
AV SVERIGE?

Den svenska naturen är vacker och ren

Jag tycker att miljön i Sverige är väldigt snygg och ren. I mitt hemland Indien är det mycket föroreningar i luft och vatten, men i Sverige är det helt annorlunda.

Jag är naturälskare. Varje morgon går jag på morgonpromenad i en stor park nära mitt hus.

Gräset och träden ser ut som en grön matta som täcker hela jorden. Det är mycket vackert när solen går upp och fåglarna kvittrar i träden. Detta får mig att komma ihåg en sak från min religiösa bok, där vår första guru i sikh-traditionen, Guru Nanak Dev, berättade om naturen.

Han förklarar att vi måste respektera och känna för naturen. Luften är lärare, vattnet fadern och jorden är den stora modern. Vi måste ta hand om vår natur och bevara den för kommande generationer.

Jag känner att svenska människor följer våra guruer, de bevarar naturen och ser till att den inte blir smutsig.

RAJPAL KAUR BHINDER, ANGERED

Svenskar tar av sig skorna när de kommer hem

Det finns något bra som jag märkte när jag kom till Sverige. Svenskarna tar av sig skorna när de kommer hem. Det är en sed som finns i olika länder, till exempel gör vi likadant i mitt hemland Syrien.

Jag tror att det är bra för hälsan att ta av sig skorna när man kommer hem. När du är ute kan du få smuts på skorna, till exempel om du trampar i hundbajs. Då är det bra att lämna skorna i hallen, det skyddar den som bor i huset från att bli sjuk.

Förutom att hålla rent är det också som en respekt för hemmet att ta av sig skorna.

ABDALKARIM ALMOHAMAD, ANGERED

LYSSNA!

NYA ORD

MEDARBETARE

En person som arbetar tillsammans med andra.

SOCIALT NÄTVERK

Människor som stödjer varandra, till exempel släktingar, vänner och arbetskamrater.

KVALIFICERAD

Som har tillräckliga kunskaper för något eller är tillräckligt bra på något.

Det första året var jättesvårt

Det var jättesvårt för mig det första året som jag kom till Sverige. Allting gick bra i mitt arbete och alla medarbetare var hjälpsamma. Men jag var orolig för att inte hitta förskola till mitt barn och bostad. I Göteborg är det fyra månaders väntetid för att få plats i förskolan. Jag skickade också många meddelanden till personer via Blocket om att jag var intresserad att hyra deras bostad, men ingen svarade mig.

Men efter ett år gick allting bra. Nu känns det bättre för mig och min familj.

Min son går till förskolan och har hittat många vänner, och jag har köpt en lägenhet.

Jag arbetar som forskare på universitet, men jag vill verkligen utveckla mitt sociala nätverk och få jobb på ett företag. Jag tror att nätverk är jätteviktigt i Sverige för att få jobb, även om du är en bra och kvalificerad person. Men det är inte enkelt för invandrare att bygga ett stort nätverk här.

SHADI RAHIMI, ODINSSKOLAN

LYSSNA!

SHADIS TEXT

ROBLES TEXT

I början var allt konstigt

När jag kom till Sverige var allt konstigt, till exempel att börja gå i skolan igen. I mitt hemland Eritrea går vuxna människor inte i skolan. Första veckorna i skolan var jättesvåra för mig eftersom det var ett nytt språk och ett nytt läge. Men nu är det bättre eftersom jag lärt mig lite svenska.

ROBLE MOHAMMEDALI, ODINSSKOLAN

Den första dagen var en lycklig dag

Jag kommer ihåg första dagen när jag kom till Sverige för två år sedan, det var en lycklig dag eftersom min dotter och jag träffade min man igen

efter tre år. Det fanns mycket snö, det var jättefint! Vi kom till Angered i Göteborg, det är ett jättefint område med mycket natur. Här finns många sjöar och frisk luft och jag tycker om att promenera i naturen.

Det är svårt när någon person pratar svenska med mig, jag skäms på grund av att jag inte kan prata svenska. Jag tänker om mitt liv här i Sverige att man måste lära sig språket, det är det viktigaste för mig. Min plan är att inom fem år ska jag studera, jobba och skaffa ett bra liv med min familj i mitt nya land. Just nu och i framtiden är mina barn det viktigaste i mitt liv, och jag drömmer om att de ska få ett bra liv och en hög utbildning.

HEBA ALZAFARI, ANGERED

Vad tänker du om framtiden?

Mitt mål är att försöka bli klar med sfi och kunna prata flytande svenska i år. Efter att jag har slutat sfi vill jag söka jobb. Jag kommer att jobba flera år, tills jag går i pension. När jag är pensionär hoppas jag att ha ett lugnt och harmoniskt liv med min man och njuta av resten av livet.

MARIA HELENA DA SILVA

Min dröm i framtiden är att skaffa min egen lägenhet. Jag vill få ett utbilda mig till bussförare och få fast jobb. Jag vill kämpa för att bli bättre på svenska språket

och få svenskt medborgarskap. Jag hoppas att jag kan få en svensk tjej för att klara det här samhället bättre. Om jag och min tjej är överens kan vi skaffa två barn.

FILMON TEFAMICHAIE

Jag tror att mitt liv ska bli bättre än nu om några år. Jag ska jobba och tjäna pengar, jag drömmer om att köpa en bil. Jag vill också köpa en lägenhet. När jag kan prata svenska perfekt ska jag fortsätta studera och bli sjuksköterska. Jag vill gifta mig och få barn. Och jag tänker att jag kanske ska öppna en trafikskola.

AMINAH ALBATESH

**HUR KOMMER
DITT LIV VARA
OM FEM ÅR?**

Bra och dåligt i Sverige

Jag tycker att svenska folket är mycket trevliga, de ler och hälsar på dig trots att man inte känner varandra. Det dåliga är att dagarna är alldeles för långa på sommaren. Det är jobbigt om man behöver sova tidigt och det inte är mörkt.

Omar Yessentemir

Jag har bott i Sverige i två år nu och jag kan säga att det finns många saker jag gillar med det här landet. Den fria barnsjukvården, välfärdssystemet, transportsystemet och den låga brottsfrekvensen som gör att man känner en trygghet när man bor här.

Det är en sak jag tycker är dålig som är bostad även om man har pengar att betala måste man vänta i flera år i kö för att få boende.

Lilian Ogbodu

Det som är fint är att vi har allemansrätten, att man får vara fritt i naturen.

Något som kan bli bättre är att det kunde bli ett öppnare samhälle där man tänker på alla från grunden, så att alla trivs.

Ingelög Santoshi

Jag tycker om fikatraditionen i Sverige. Att man tar en paus för att sitta och njuta en stund med sina vänner och familj.

Vad jag tycker är dåligt är att den svenska regeringen har låtit många obildade människor komma till Sverige, som inte respekterar reglerna och inte är produktiva medlemmar i samhället. När vi flyttar till ett samhälle måste vi respektera och följa deras regler.

Zubaida Mushtaq

Något som är bra i Sverige är att man får säga vad man vill.

Det som är dåligt i Sverige är att det ibland är svårt att komma i kontakt med folk. Man är inte varm på samma sätt som i andra kulturer.
Åsa Vikner

En grej som är bra i Sverige är att alla män och kvinnor är lika. Alla har samma rättigheter, både på arbetsplatsen och hemma.

En dålig sak är när andra svenskar tänker fel om invandare, till exempel säger att vi tar deras jobb. Det är lite konstigt.
Ally Kiwambe

Det som är bra i Sverige är att vi har ett stort skyddsnät i form av sjukvård och utbildning. Det ger trygghet att staten alltid kan hjälpa oss.

Det som är dåligt med Sverige är att vi är ganska instängda och slutna. Vi vill inte hjälpa varandra så mycket.
Frida Ekström

Några saker som är bra med Sverige är att regeringen inte är korrupt, att man kan få betalt för att vara föräldradig och att svenskarna är öppna för invandring.

Det dåliga är att det är svårt att få boende och att Sveriges skatter är höga.

Ogechukwu Uzoma Ezimora

Jag tycker om vår frihet och att alla har lika värde. Det som är dåligt är vädret ibland, det är kallt. Det är också dåligt att det finns klasskillnader.

David Dalqvist

Familjeliv i olika länder

LIVET I FAMILJEN SKILJER SIG MELLAN LÄNDER OCH KULTURER. HÄR BERÄTTAR NÅGRA SFI-ELEVER OM SKILLNADER MELLAN SINA TIDIGARE HEMLÄNDER OCH SVERIGE.

I Sverige arbetar pappan och mamman. I mitt land arbetar pappan, medan mamman är hemma.

WEDAD ABOUELAMRIEN

I Thailand är många gifta. Bara några är sambo. I Sverige är många sambo. Bara några är gifta.

SUBENYA THANA

Det finns en stor skillnad mellan Sverige och mitt hemland Kosovo: I Kosovo har vi mycket kontakt och hjälper varandra mycket.

GYLTENE MEMA

I Syrien har de flesta familjer sex barn eller fler. I Sverige ser jag många familjer med ett eller två barn.

MOHAMAD AHMAD

LYSSNA!

FAMILJELIV I
OLIKA LÄNDER

VANLIGT MED
ÄLDREBOENDEN

Vanligt med äldreboenden i Sverige

En stor skillnad mellan Sverige och mitt hemland är äldreboenden. De är jättevänliga här. När man blir gammal i Sverige bor man på äldreboende, men i mitt

hemland bor de äldre kvar hos de yngre. På äldreboenden bor bara de som inte har några släktingar kvar.

AMIRA KORBI, ANGERED

FOTO: ALEX BOYD

Min son har börjat hjälpa till hemma

Jag flyttade till Sverige för fyra år sedan och jag hade möjlighet att gå till öppna förskolan. Jag var mycket förvånad att se många pappor där. I mitt hemland ser man sällan män ta hand om små barn, men det verkar inte vara så här.

I Sverige har män och kvinnor lika rättigheter så att det är vanligt att se män städa eller köra barnvagn i stan. I mitt hemland är det inte så vanligt men jag tycker att män som passar små barn är något av det bästa man kan se.

Jag har en son som snart är 15 år. Det första året vi bodde i Sverige ville han inte hjälpa mig att städa eller laga mat. Han sa till mig att det var kvinnors jobb. Men nu efter fyra år i Sverige har han mycket ansvar i vår lägenhet. Till exempel städar han sitt eget och sin systers rum, han lagar mat ibland, diskar, pantar, vattnar blommor, slänger skräp och allt som mamma säger utan att prata om den gamla kulturen igen. Och hans favoritämne i skolan är matlagning.

Jag är väldigt stolt över min son för att han kan hjälpa mig att ta hand om

lägenheten och sin lillasyster när jag måste plugga. Jag vill tacka Sverige och svenska samhället för att barnen undervisas så bra.

PANNEE PIMPILA, ODINSSKOLAN

Ingen bär någon annans börda

Jag tycker att familjesystemet här är konstigt. I Sverige blir ett barn självständigt när hon eller han fyller 18 år. Då kan de göra vad de vill, och behöver inte föräldrarnas tillstånd för att göra något arbete.

Här i Sverige försörjer alla sig själva och driver sina egna liv. Ingen bär en annans börda. På ett sätt är det bra att barn har bra självförtroende. De är inte beroende av någon.

I mitt hemland Pakistan har vi ett ge-

mensamt familjesystem. Där bor alla tillsammans i samma hus. Fadern har ansvaret som hushållens chef. De flesta kvinnor arbetar inte i Pakistan, de stannar hemma och tar hand om barnen och familjen. Alla i familjen bryr sig mycket om varandra. Inte ens gifta barn gör något utan samtycke från sina föräldrar. De respekterar sina föräldrars åsikter och när föräldrarna blir gamla tar de hand om dem.

ERUM SHAHID, ANGERED

NYA ORD

BÖRDA

Ett tungt arbete eller ett tungt ansvar.

FÖRSÖRJA

Se till att någon får det som behövs för att leva, till exempel mat och kläder.

SJÄLVFÖRTROENDE

En tro att man är tillräckligt bra och att man klarar till exempel nya utmaningar.

HUR ÄR LIVET
I FAMILJEN I
DITT TIDIGARE
HEMLAND?

NYA ORD

MODIG

Som vågar göra det som är farligt eller skrämmande.

SJÄLV-STÄNDIGHET

Att människor tänker och gör saker själva utan att först behöva fråga andra.

TRÄNGA SIG PÅ

Störa någon som vill vara ensam. modig
Som vågar göra det som är farligt eller skrämmande.

LYSSNA!

TIANTIAN'S TEXT

Det är svårt att få bra vänner

I mitt hemland Somalia hade jag bra vänner och hela min familj. När jag gick till affären eller andra platser gick jag tillsammans med mina kompisar. Jag hade bra grannar i mitt hemland. Ibland kom de hem till mig. Vi drack kaffe, pratade och skrattade.

Jag har bra grannar nu men vi pratar och träffas inte, eftersom jag inte känner dem. Det är svårt att få bra vänner. Jag inte har bott här så länge och pratar inte så mycket svenska. Jag tror att det kommer bli bättre i framtiden.

SABA AH AHMED, ODINSSKOLAN

Jag vill bli modigare så att jag kan få vänner

Jag trivs när det händer mycket omkring mig och jag kan umgås med vänner, kollegor och klasskompisar. Men hittills är det tråkigt i mitt liv.

När jag bodde i mitt hemland Kina hade jag många kompisar. Då träffade jag dem ofta på restauranger och pubar. Jag saknar den glada tiden.

I december 2015 kom jag till Sverige. Då måste jag göra hårt arbete 50 timmar i veckan och betala höga skatter för att få svenskt uppehållstillstånd. Jag hade inte mycket fritid.

tycker om att ha tillräckligt med tid för att gå i skolan och träffa nya vänner. Jag tycker att det är viktigt att studera svenska. Om jag inte kan prata bra svenska hittar jag inte bra jobb och kan inte få nya vänner.

Jag vill bli modigare så att jag kan skaffa nya vänner. Om jag får chans att träffa någon som ger mig en bra känsla ska jag ta initiativ att fråga om vi kan ses. Det är okej att bli avvisad.

Jag vill kämpa för att leva ett underbart liv i Sverige.

Nu arbetar jag 30 timmar i veckan. Jag

TIANTIAN YANG, ODINSSKOLAN

I Sverige är många ensamma

Det finns många ensamma människor i Sverige. Det är stor skillnad i kulturen här och på Jamaica, där jag kommer ifrån. På Jamaica får vi lära oss från tidig ålder att vara sociala. Vår första lektion från det att vi kan promenera och prata, är att våra föräldrar tar med oss till affären och låter oss beställa varor från kassörskan. På det viset lär vi oss hur viktigt det är att vara sociala. Jag tror att när man är social blir man också gladare. Det är inte många i mitt hemland som är ensamma, för vi älskar att umgås med våra grannar, vänner och nya

bekanta och vi pratar mycket med våra föräldrar.

I Sverige upplever jag att det inte är på riktigt samma vis. Här värdesätter folk självständighet och man vill inte tränga sig på. Det anses viktigt att skaffa sig en bra utbildning, en egen bostad från tidig ålder och ett bra yrke. Det kanske gör att man inte har tid att vara social och skaffa nya vänner.

TASIANNA ERIKSSON, ODINSSKOLAN

En sak som jag tycker är konstig i Sverige är **sättet folk hälsar på varandra**. Här i Sverige är hälsningen vanligtvis "hej", även när barn hälsar på vuxna. I mitt hemland Nigeria hälsar vi våra föräldrar genom att säga "God morgon Sir/Ma". Pojkarna hälsar genom att buga sig, medan flickorna niger, som ett sätt att visa respekt.

När jag födde min dotter kom min mamma hit för att ta hand om mig. Ett barn på fem år som bor granne med mig hälsade henne med ett "hej". Det var chockerande för min mamma, men jag förklarade för henne att det är kulturen här.

LILIAN OGBODU

Det är konstigt att **man kan köpa nästan allt på kredit** i Sverige. Så är det inte i mitt hemland Nigeria. Där är vi vana vid "Cash & Carry". Det betyder att du bara kan få dina varor efter att du har betalat. Därför måste man spara innan man kan köpa något.

SIMEON ADEBAYO

VAD TYCKER DU ÄR KONSTIGT I SVERIGE?

Jag är förvånad att **de flesta hus inte har inbrottsskydd** i Sverige. I mitt hemland Nigeria har nästan alla galler för fönstren och murar runt huset. Det är bra att man inte behöver oroa sig för inbrott här.

SIMEON ADEBAYO

Jag har lagt märke till att det är **långa och ljusa dagar under somrarna** och mycket korta och mörka dagar på vintrarna. Under sommarsäsongen verkar det som om det inte finns några nätter, eftersom himlen är ljusblå även på natten. I mitt hemland har vi också långa dagar under somrarna, men inte så långa som i Sverige.

ZUBAIDA MUSHTAQ

Engelska är inte ett huvudspråk i Sverige, men **alla i Sverige utmärker sig för att tala engelska bra**. Det var konstigt när jag hörde en gammal farmor som talade engelska perfekt. Alla talar bra engelska, från 10-åringar till 80-åringar.

VANJA MAJSTOROVIC

Min bild av Sverige

Vi går ofta ut i naturen

Jag tog bilden i Slottsskogen i Göteborg. Jag tycker mycket om Sveriges natur. Det är helt fantastisk, särskilt på sommaren!

Jag och mina vänner vill inte stanna hemma. Vi går ofta till olika sjöar eller öar och organiserar picknick och aktiviteter. Vi planerar att resa till andra skandinaviska länder med tåg nästa sommar.

Det finns många växter här i Sverige som inte finns i mitt land. Till exempel linnea, natt och dag, midsommarblomster. Jag var inte intresserad av växter förut, men när vi flyttade till Sverige för tre år sedan blev det intressant för mig.

GUNEL MIRZEYEVA, ANGERED

Vägarna är välplanerade och säkra

Jag kommer från Nigeria och tycker att en sak som är speciell i Sverige är vägarna. De är byggda med bra planering. Till exempel finns en vägbana för bilar och en annan för fotgängare och cyklister.

De här välstrukturerade vägarna gör att alla känner sig säkra: föraren kan fokusera på att köra utan att tänka på människor som går och fotgängare kan gå fritt utan att akta sig för bilar. Detta är annorlunda jämfört med mitt hemland. Där delar alla samma väg och

måste tänka på varandra.

En annan speciell sak med vägarna är underhållet. När regeringen har märkt en liten skada försöker de fixa det snabbt. Detta skiljer sig också från mitt hemland. Där måste vägarna bli mycket dåliga innan något görs åt det. Jag tycker att detta är ett bra initiativ från den svenska regeringen. Det hjälper trafikanter att känna sig säkra och minskar olyckorna på vägarna.

LILIAN OGBODU, ANGERED

Bra att bara Systembolaget säljer alkohol

Jag tycker att Systembolaget är jättebra. Jag har inte sett samma sak i mitt hemland Tanzania eller i något annat land.

I andra länder säljer de alkohol i butiker men i Sverige är det annorlunda. Drycker med höga volymer av alkohol kan man bara hitta på Systembolaget. Inte alla kan handla alkohol på Systembolaget, man måste vara vuxen och ha fyllt 20 år. Jag tycker att alkohol inte är som andra

varor. Så det är jättebra att Systembolaget finns.

Det är också bra att man inte behöver gå till baren för att dricka öl i Sverige. Man kan handla många sorters öl från olika länder på Systembolaget och dricka hemma. Inte alla människor gillar att gå till baren för att dricka öl.

ALLY KIWAMBE, ODINSSKOLAN

Jag älskar att cykla

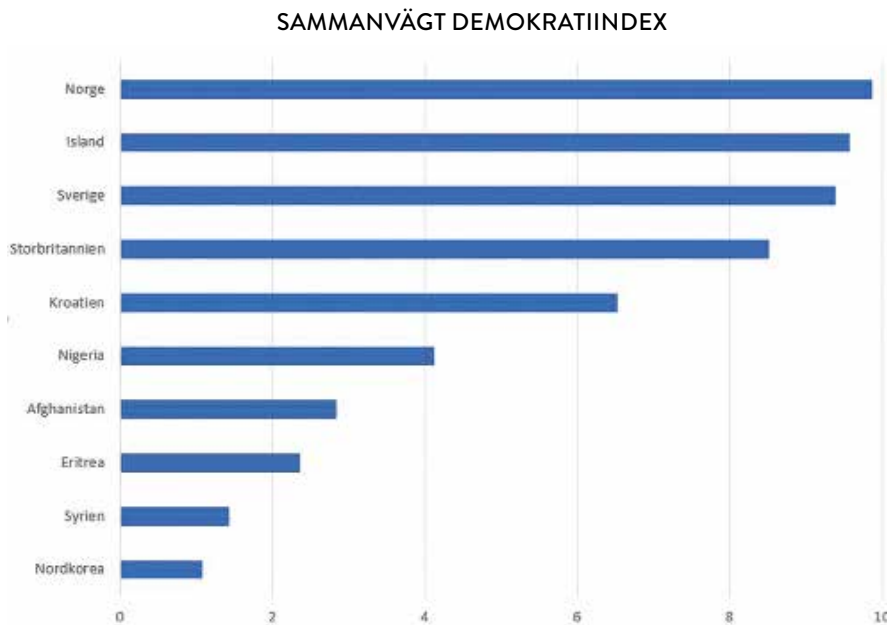
Jag älskar att cykla. När jag cyklar svettas jag mycket. Det ger mig också en känsla av frid. Jag känner ingen smärta i mitt hjärta eller i min kropp.

Jag hoppas på ett liv utan högt blodtryck. Jag har aldrig behövt ringa efter en ambulans hittills i mitt liv. Cykling är som medicin. Du kan behålla din hälsa genom att cykla.

AWET BRHANE, ODINSSKOLAN

Demokrati i Sverige och världen

Vilka länder är mest och minst demokratiska? Det är svårt att mäta. Men varje år gör analysföretaget The Economist Intelligence Unit ett försök. I demokratiindexet från 2019 kom Sverige på tredje plats.

Demokratiindex mäter tillståndet för demokratin i 167 av världens länder. För varje land görs en sammanvägning av en rad faktorer. Några exempel:

- Val. Finns flera partier? Kan människor rösta fritt och säkert?
- Medborgarnas rättigheter i samhället. Kan de uttrycka fritt vad de tänker och tycker? Finns religionsfrihet? Behandlas alla lika i domstolarna?
- Regeringens makt. Har regeringen total makt, eller kan civila organisationer och andra aktörer påverka samhällsdebatten och politiken?
- Politiskt deltagande. Är medborgarna politiskt aktiva? Deltar de i debatter, arbetar de politiskt?

FAKTA

Enligt detta index från 2019 var Norge det mest demokratiska landet, medan Nordkorea hamnar sist på listan. Sverige kom på tredje plats.

Vi kan inte lita på nyheterna i Nigeria

I Nigeria kan vi inte lita på nyhetstjänsterna, för de ger alltid falsk information. Det gör att människor inte vill lyssna på nyheterna. Det får alla att göra vad de vill. Nigerianska nyheter berättar aldrig vad som händer i landet och

regeringen tillåter inte att man säger vad man tycker.

Men i Sverige publicerar nyheterna vad som verkligen händer i landet. Så när man läser, lyssnar eller tittar på nyheterna kan man säga "ja", det är rätt.

DANIEL CHIGOZIRIM ENYINNA, ODINSSKOLAN

I Eritrea kan man inte prata fritt

I Sverige finns det demokrati och yttrandefrihet, man kan säga sin åsikt och man har rätt rösta. I

Eritrea finns det inte yttrandefrihet. Man kan inte säga sin åsikt och man har inte rätt att rösta. Om man säger något som regeringen hatar tar de personen till det hemliga fängelset på natten.

I mitt hemland kan jag prata med vänner, kusiner och familj om regeringen, men man ska vara försiktig när man pratar om regeringen när andra personer hör.

Det finns en likhet mellan mitt hemland och Sverige och det är jämställdheten mellan män och kvinnor. Man får också klä sig som man vill i Eritrea och det finns religionsfrihet.

ROBLE MOHAMMEDALI, ODINSSKOLAN

Oberoende media både i Kroatien och Sverige

Yttrandefriheten i Kroatien är samma som i Sverige. Människor kan tala öppet om vad de tycker. Tidningar är oberoende och journalister kan kritisera reger-

ingen och försöka visa sanningen. Alla har tillgång till internet och sociala nätverk, så alla kan få information som intresserar dem.

DAVOR PISULJAK, ODINSSKOLAN

Mammor är lediga med barnen och chefen bestämmer

Sverige och Storbritannien är båda demokratiska länder, men det finns vissa skillnader. Först och främst fokuserar Sverige mer på jämställdhet än Storbritannien. Till exempel kan både män och kvinnor ta föräldraledighet här. Det händer sällan i Storbritannien, där är kvinnor mammalediga i de flesta fall.

En annan skillnad mellan Sveriges och Storbri-

tanniens demokrati är demokratiska rättigheter på arbetsplatserna. I Storbritannien kan en chef bestämma utan att lyssna på personalen. I Sverige anses det däremot viktigt att förslag diskuteras med de anställda innan man tar beslut.

Jag tror inte att Sveriges demokrati är bättre eller sämre än Storbritanniens demokrati. Det finns bara skillnader gällande demokratiska rättigheter i vardagen.

CHANISA WALLACE, ODINSSKOLAN

INSÄNDARE

NYA ORD

BOSTADS-
FÖRMEDLING

Ett ställe där man kan få hjälp att hitta en bostad.

UNDVIKA
Låta bli något.

SVARTJOBB
Ett jobb som man inte betalar skatt eller sociala avgifter för.

LYSSNA!

SHADIS TEXT

Det måste bli lättare att hyra bostad

Det är mycket svårt att få en bostad, speciellt för invandrare med barn. Även om man har mycket pengar är det svårt att hyra en lägenhet. Det verkar som att människor i Sverige föredrar att hyra ut sina bostäder till svenskar, och ibland vill de inte hyra ut sina bostäder till familjer med barn.

ta bostad i Sverige. I andra länder kan man besöka särskilda bostadsförmedlingar för att få hjälp att hyra en lägenhet, enligt sin inkomst och sina önskemål. Jag tycker att detta borde finnas i Sverige också. På samma sätt som i andra länder kan förmedlingarna då ta lite betalt för detta.

Jag tycker att det måste bli lättare att hit-

SHADI RAHIMI

Vi måste betala skatt och ge tillbaka till samhället

Sverige är jättebra för alla människor och för alla religioner. De hjälper oss att få ett bra liv.

Till exempel är skolan gratis för barn och invandare. I mitt hemland Thailand måste du betala mycket. Sjukvården är också jättebra, när du är sjuk eller behöver operera dig är det billigt. En operation i mitt hemland är jättedyr. Om du är pensionär, arbetslös eller om du inte kan arbeta får du pengar från Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan.

Det finns också många regler och lagar för att minska riskerna för olyckor i trafiken. Om du kör bil i staden måste du till exempel följa reglerna om att köra 50 km i timmen. Och du får inte dricka alkohol om du ska köra bil.

oss. De försöker stifta lagar för att alla i samhället ska vara lyckliga och trygga och ha lika rättigheter. Jag tycker att Sverige är ett jättebra land som ger många bra saker till oss som är bra. Därför tycker jag att vi måste ge något tillbaka.

Många vill undvika att betala skatt. Men när de är sjuka, arbetslösa eller gamla vill de ha pengar från regeringen. Det är orättvist för Sverige och alla. Jag tycker inte att man ska ta svartjobb. Samhället behöver skattepengar för att ta hand om oss. Det är inte rättvist. Om andra människor betalar skatt, varför ska du inte betala?

Vi måste ändra åsikt. Vi behöver visa tacksamhet och ge tillbaka till Sverige. Jag älskar Sverige.

Alla politiker tänker på att ta hand om

PHRA TARA NANTAPULSAB

Alla borde gå kurs i samhällsorientering

Nyanlända i vissa delar av Sverige har problem för att de inte får information som är jätteviktig för alla invandrare. Jag tror att det skulle gå bättre om alla kunde få information om Sverige så snart som möjligt.

När man kommer hit känns livet konstigt, eftersom man inte har någon aning om hur det fungerar. Det brukar också finnas skillnader mellan det tidigare hemlandet och Sverige.

Man behöver veta många saker för att kunna klara sig i livet här. Man behöver också veta hur lagar och regler fungerar, så att man inte bryter mot lagarna. Man kan få information från kommunen där man bor, till exempel om kultur, hälsa och vård, arbetsvillkor, studier, bostäder och andra saker som är viktiga för

nyanlända. När jag anlände till Sverige fick jag veta mer tack vare att jag gick en kurs som heter Samhällsorientering i Göteborg. Det hjälpte mig och jag trivs bra nu, eftersom jag vet vad jag kan göra och inte.

Ibland pratar jag om samhället i Sverige med kompisar som bor i andra städer, som flyttade hit ungefär samtidigt som jag. Jag blir förvånad när jag märker att de inte vet något om samhällsorientering i Sverige.

Jag tycker att alla nyanlända borde gå en kurs i samhällsorientering. Om du vill veta mer om samhället i Sverige kan du också kolla på hemsidan www.informationsverige.se

HAMURI KWIZERA

Långa väntetider i sjukvården

Sjukvården i Sverige är jättebra på många sätt, till exempel är läkarna och sjuksköterskorna jätteduktiga. Det finns också bra medicinsk utrustning som läkarna använder för att undersöka patienterna. I mitt land är den medicinska utrustningen inte så modern som här i Sverige.

Men det finns också negativa saker i vården. Till exempel måste man vänta länge för att få hjälp när man blir sjuk eller har

ont i någon del av kroppen. I mitt land kan man träffa läkaren och få hjälp direkt.

Ett annat problem är att man måste vänta lång tid på sin tur när man behöver speciell hjälp. Det kan till exempel vara för problem med hjärtat eller lungorna, som behöver operation. Jag tycker att den svenska vården inte är så bra på det, den borde bli bättre.

KHLOUD AL REFAI

INSÄNDARE

NYA ORD

NYANLÄND

En person som nyligen kommit till en ny plats eller ett nytt land.

MEDICINSK UTRUSTNING

Saker som behövs inom sjukvården för att undersöka och behandla patienter.

LYSSNA!

HAMURIS TEXT

Vad tänker du? Håller du med eller inte? Skriv en insändare!
Skicka din text till:
fatima.gronblad@abfvux.se

VILL DU
PRENUMERERA?
LÄS MER PÅ
VÄRLDENOCHVI.SE

Unik miljö i Smögen

Jag tog det här fotot i Smögen. Det en unik miljö med hus från fiskarsamhället. Det gav en härlig känsla att promenera där på bryggan. När jag besökte Smögen var det inte alls mycket folk. Utsikten var helt fantastisk.

VANJA MAJSTOROVIC

abfvux.se